

Villu Kõve
Riigikohus

Teie 22.01.2025 nr 5-24-34/2

Meie .02.2025 nr 2-8/25-7/2

Arvamus põhiseaduslikkuse järelevalve asja nr 5-24-34 kohta

Austatud esimees

Olete pöördunud Riigikogu poole kirjaga, milles palute avaldada arvamust põhiseaduslikkuse järelevalve asjas nr 5-24-34, milles Kiili Vallavolikogu taotleb Riigikohtult planeerimiseseaduse § 131 lg 2 ja § 128 lg 2 punkti 2 või õigustloova akti andmata jätmise põhiseadusvastaseks tunnistamist. Teie kiri suunati vastamiseks majanduskomisjonile, kes arutas tõstatatud küsimust oma käesoleva aasta 10. ja 17. veebruari istungil. Komisjon märgib järgmist:

Majanduskomisjoni hinnangul:

1. Taotluses viidatud PlanS sätted ja ka õigusakti andmatajätmise ei ole vastuolus PS-ga, kuivõrd:
  - 1.1. Kohalikul omavalitsusel on ka kehtiva õiguse kohaselt võimalik oma Põhiseadusest ja KOKSist tulenevate ülesannete täitmiseks erinevaid vahendeid kasutada. Kohaliku omavalitsuse territooriumil elavate isikute tulumaksust laekub TMS § 5 alusel osa kohalikule omavalitsusele, samuti maamaks, mille määra kehtestamise osas on kohaliku omavalitsuse pädevust 2024. aasta seadusemuudatuse alusel laiendatud. Mida rohkem elanikke elab kohaliku omavalitsuse territooriumil, seda suurem on nende maksulaekumine ja võimekus oma ülesandeid täita.
  - 1.2. Lisaks on kohalikul omavalitsusel võimalik oma ülesannete täitmiseks võtta laenu, teha koostööd asjast huvitatud isikutega sh sõlmida halduslepinguid, sealhulgas planeeringutest huvitatud isikutega (nt HMS, HKTS alusel).
  - 1.3. Lisaks PlanS § 128 lg 2 punktile 3 on kohalikul omavalitsusel sama lõike alusel mitmeid muid võimalusi keelduda detailplaneeringu algatamisest.
  - 1.4. Täiendavate õiguste andmisega kohalikele omavalitsustele kaasneksid planeeringut algatada soovivatele isikutele detailplaneeringute algatamisel täiendavad kohustused, mille puhul tuleb kindlasti samuti hinnata meetme proportsionaalsust ja põhiseaduspärasust.
2. Taotluse esitamine Riigikohtule on tõenäoliselt tingitud üldisema, kohalike omavalitsuste piisava rahastamise küsimusega, mille paremaks tagamiseks on võimalik muuta erinevaid seadusi, aga selle juures on komisjon seisukohal, et:

2.1. Kohalikele omavalitsustele nende ülesannete täitmiseks vajaliku optimaalse rahastamismudeli kujundamine sõltub eelkõige poliitilist laadi otsustest, mis omakorda on piiratud riigieelarveliste võimalustega või valmisolekust suurendada olemasolevatest maksudest kohalikele omavalitsustele suunatavat osa või anda täiendavaid alused uute kohalike maksude kehtestamiseks ja tõsta seeläbi maksukoormust.

2.2. Ehkki taotluses nimetatud sätted või õigustloova akti andmise puudumine pole komisjoni hinnangul Põhiseadusega vastuolus, siis võiks ka PlanS-s kaaluda õigusselguse suurendamist kohalike omavalituste sotsiaalse taristuga seonduvate probleemide lahendamiseks.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Jaak Aab
esimees